

Popis investičních nástrojů a upozornění na rizika

Volksbank CZ, a.s. jako obchodník s cennými papíry (dále jen „Banka“)

Úvod

V textu jsou popsány různé investiční nástroje a s nimi související rizika.

Pod pojmem riziko se rozumí nedosažení očekávané návratnosti vloženého kapitálu a/anebo ztráta vloženého kapitálu až po jeho celkovou ztrátu, přičemž základem tohoto rizika – podle struktury investičního nástroje – mohou být různé příčiny – spočívající ve investičním nástroji, trzích anebo emitentech. Ne vždy je možné tato rizika předpokládat předem, takže níže popsaná rizika nelze považovat za konečná.

Riziko vyplývající z bonity emitenta investičního nástroje je závislé od jednotlivého případu, proto by mu měla být ze strany investora věnována mimořádná pozornost.

Popis investičních nástrojů se řídí obvyklými znaky investičního nástroje. Rozhodující je přitom struktura konkrétního investičního nástroje. Tento popis proto nemůže nahrazovat vlastní kontrolu konkrétního investičního nástroje.

1. Všeobecná rizika investování

Měnové riziko

Jestliže je zvolen obchod v cizí měně, pak výnos, resp. vývoj hodnoty tohoto obchodu nezávisí jen od lokálního výnosu cenného papíru na zahraničním trhu, ale významně také od vývoje směnného kurzu cizí měny vzhledem k základní měně investora (např. CZK). Změna směnného kurzu proto může zvýšit nebo snížit výnos a hodnotu investice.

Riziko transferu

Při obchodování s příjmy ze zahraničí (např. zahraniční dlužník) existuje – v závislosti na příslušné zemi – dodatečné riziko spočívající v zabránění anebo ztížení realizace investičního záměru politickými anebo měnovo-právními opatřeními. Problémy mohou dále nastat rovněž při postupování pokynu. V případě obchodů v cizí měně mohou opatření tohoto druhu vést také k tomu, že cizí měna se stane volně nesměnitelnou.

Riziko země

Riziko země je riziko bonity určitého státu. Jestliže příslušný stát představuje politické anebo ekonomické riziko, může to mít negativní vliv na všechny partnery se sídlem v tomto státě.

Riziko likvidity

Možnost koupit, prodat, resp. vypořádat investici kdykoliv za cenu obvyklou na trhu, se nazývá likvidita. O likvidním trhu je možné mluvit tehdy, pokud investor může obchodovat se svými cennými papíry, aniž by už průměrně velký pokyn (měřený objemem obrátu obvyklém na trhu) vedl k citelnému kolísání trhu a nemůže být, resp. může být zrealizovaný pouze na výrazně změněné úrovni kurzu.

Riziko bonity

Pod rizikem bonity se rozumí nebezpečí vyplývající z platební neschopnosti partnera, tj. možné neschopnosti plnit ve stanoveném termínu anebo v plné míře své závazky, jako jsou vyplácení dividend, úhrada úroků, úhrada splátek, atd. Alternativními pojmy pro riziko bonity jsou riziko dlužníka anebo riziko emitenta. Tento druh rizika je možné ohodnotit pomocí takzvaného „ratingu“. Rating je stupnice hodnocení pro posouzení bonity emitentů. Rating sestavují ratingové agentury, přičemž se odhaduje především riziko bonity a riziko země. Ratingová stupnice má rozmezí od hodnocení „AAA“ (nejlepší bonita) po „D“ (nejhorší bonita).

Úrokové riziko

Úrokové riziko vyplývá z možnosti budoucích změn úrovně úroků na trhu. Stoupající úroveň tržních úroků vede v průběhu splatnosti pevně úročených dluhopisů ke kurzovním ztrátám, klesající úroveň tržních úroků vede ke kurzovním ziskům.

Kurzovní riziko (volatilita)

Pod kurzovním rizikem se rozumí možné kolísání (volatilita) hodnoty jednotlivé investice anebo konkrétní struktury cash flow. Kurzovní riziko může u obchodů s podmíněnými závazky (např. měnové termínované obchody, futures, upisování opcí) vést k nutnosti navýšení zabezpečení (Margin), resp. zvýšit jejich výšku, tj. svázat likviditu.

Riziko totální ztráty

Pod rizikem totální ztráty se rozumí riziko, že investice se může stát bezcennou. K totální ztrátě může dojít zejména tehdy, když emitent cenného papíru z ekonomických anebo právních důvodů není nadále schopen plnit své platební závazky (insolventnost).

Nákup cenných papírů na úvěr

Nákup cenných papírů na úvěr představuje zvýšené riziko. Přijatý úvěr musí být splacen nezávisle od úspěchu investice. Kromě toho náklady na úvěr snižují výnos.

Zadání pokynu

Pokyny pro banku ke koupi anebo prodeji (zadání pokynu) musí obsahovat minimálně určení investičního nástroje, objem (počet kusů/nominální hodnotu), minimální/maximální cenu a lhůtu, během které je pokyn platný.

Za trh (market order)

Dodatkem k pokynu „nejlepší“ (bez cenového limitu) pokyn bude provedený za nejlepší možnou cenu v daném okamžiku. Tím pádem finanční požadavky na nákup/výnosy z prodeje nemohou být přesně určené.

Cenový limit

Nákupním limitem můžete ohraničit nákupní cenu pokynu pro burzu anebo pro jiný trh a tím ohraničit finanční požadavky pro nákup; nákupy přesahující cenový limit nebudou zrealizované. Prodejním limitem stanovujete nejnižší pro Vás akceptovatelnou prodejní cenu; prodej pod stanovený cenový limit nebude uskutečněný.

Stop loss order

Pokyn stop-loss se aktivuje okamžitě, jakmile tržní cena dosáhne stanoveného stop-limitu. Realizační cena se může lišit od stop-limitu, především na méně likvidních trzích.

Časový limit

Platnost Vašeho pokynu můžete ohraničit časovým limitem. Platnost pokynu bez časového limitu se řídí zvyklostmi příslušného burzovního místa.

O dalších dodatcích pokynu Vás bude informovat Váš poradce.

Záruky

Pojem záruky může být použitý v několika významech. Na jedné straně se pod tímto pojmem rozumí příslib třetí osoby odlišné od emitenta, jímž třetí osoba zabezpečuje splnění závazku emitenta. Na druhé straně se může jednat o příslib samotného emitenta poskytnout určité plnění nezávisle na vývoji určitých indikátorů, které by byly pro výši závazku emitenta rozhodující. Záruky se mohou vztahovat také k rozličným jiným okolnostem.

Garance nominálu mají obvykle platnost jen do konce splatnosti (splacení), proto se během jejich splatnosti mohou vyskytovat kurzovní výkyvy (kurzovní ztráty). Kvalita garance nominálu je podstatně závislá na bonitě poskytovatele záruky.

Daňové aspekty

O všeobecných daňových aspektech rozličných druhů investic Vás bude na požádání informovat Váš poradce. Posouzení vlivu investice na Vaši osobní daňovou situaci byste měl/a řešit společně s Vaším daňovým poradcem.

Rizika na burzách, především na zahraničních trzích

S větší částí zahraničních burz neexistuje přímé spojení, to znamená, že veškeré pokyny musí být postupované telefonicky. Tím může docházet k chybám, resp. k časovým průtahům.

V případě některých zahraničních akciových burz jsou limitované pokyny pro nákup a prodej zásadně nemožné. Limitované pokyny mohou tak být stanoveny v udělené lhůtě po příslušném telefonickém dotazu lokálnímu brokerovi, což může vést k časovým skluzům. Rovněž je možné, že tyto limity nebudou uskutečněné vůbec.

U některých zahraničních akciových burz je složité nepřetržitě získávat aktuální kurzy, což stěžuje aktuální hodnocení existujících pozic klienta.

Pokud je zápis obchodů na burze pozastavený, je možné, že prodej těchto papírů prostřednictvím příslušné nákupní burzy nebude už možný. K problémům může vést rovněž přenos na jinou burzu.

V případě některých zahraničních burz provozní hodiny ještě zdaleka neodpovídají evropským standardům. Krátké provozní hodiny burzy v délce tří nebo čtyř hodin denně mohou vést k časové tísní, resp. k nezohlednění pokynů týkajících se akcií.

2. Dluhopisy

Definice

Dluhopisy jsou cenné papíry, jimiž se vystavovatel (= dlužník, emitent) vůči majiteli (= věřitel, kupující) zavazuje k zúročení obdrženého kapitálu a k jeho splacení podle podmínek týkajících se dluhopisů. Vedle těchto dluhopisů existují v užším slova smyslu také dluhopisy, které se od uvedených znaků a od popisu uvedeného dále v textu podstatně liší. Odkazujeme především na dluhopisy popsané v odstavci „strukturované investiční nástroje“. Právě v této oblasti proto platí, že u rizik specifických pro investiční nástroj není rozhodující jejich označení

jako dluhopis, nýbrž konkrétní struktura investičního nástroje.

Výnos

Výnos z dluhopisu se skládá ze zúročení kapitálu a případné diference mezi kupní cenou a cenou dosažitelnou při prodeji/splacení.

Výnos je proto možné přesně stanovit předem pouze v tom případě, pokud dluhopis bude držen až do splatnosti. U variabilního zúročení dluhopisu není možné uvádění výnosu předem. Jako srovnávací/měrná hodnota pro výnos se používá výnos do splatnosti (na konečnou splatnost), která se vypočítává podle mezinárodně obvyklých kritérií. Pokud dluhopis nabízí výnos výrazně převyšující výnos dluhopisů se srovnatelnou splatností, musí to mít zvláštní důvody, např. zvýšené riziko bonity.

Při prodeji před splacením není dosažitelná prodejní cena jistá, výnos může být proto vyšší anebo nižší než původně vypočítaný výnos. Při výpočtu výnosu je potřebné zohlednit také zatížení poplatky.

Riziko bonity

Existuje riziko, že dlužník nebude schopen splnit své závazky vůbec, anebo je bude moct splnit jen částečně, např. v případě platební neschopnosti. Ve Vašem rozhodnutí o investování proto musíte zohlednit bonitu dlužníka.

Způsobem posouzení bonity dlužníka může být takzvaný rating (= posouzení bonity dlužníka nezávislou ratingovou agenturou). Rating „AAA“, resp. „Aaa“ znamená nejlepší bonitu; čím horší je rating (např. rating B- anebo C), tím vyšší je riziko bonity – tím vyšší je pravděpodobně také zúročení (Riziková prémie) cenného papíru na úkor zvýšeného rizika výpadku (riziko bonity) dlužníka. Investice se srovnatelným ratingem BBB anebo lepším jsou označovány jako „Investment grade“.

Kurzovní riziko

Pokud je dluhopis držen až do konce splatnosti, obdržíte při jeho splácení obnos, který Vám byl přislíben v podmínkách pro dluhopisy. Mějte v této souvislosti na zřeteli – pokud je to v emisních podmínkách stanovené – riziko předčasného vypovězení ze strany emitenta.

Při prodeji před koncem splatnosti obdržíte tržní cenu. Tato se řídí podle nabídky a poptávky, které kromě jiného závisí od aktuální úrovně úroků. Například cena pevně úročených dluhopisů bude klesat, jestliže budou úroky za srovnatelné splatnosti růst, a opačně, dluhopisy budou mít vyšší hodnotu, jestliže budou úroky za srovnatelné splatnosti klesat.

Na cenu dluhopisu může mít vliv také změna bonity dlužníka.

V případě variabilně úročených dluhopisů, jejichž úroková sazba je vázaná na sazby kapitálového trhu, úrokové riziko je srovnatelně vyšší než u dluhopisů, jejichž úrokové sazby závisí od peněžního trhu.

Rozsah změny ceny dluhopisu v reakci na změnu úrokové úrovně se popisuje ukazovatelem „durace“. Durace je závislá na zůstatkové době splatnosti dluhopisu. Čím větší je durace, tím silnější vliv mají změny všeobecné úrokové úrovně na cenu, a to jak v pozitivním, tak v negativním smyslu.

Riziko likvidity

Obchodovatelnost dluhopisů může záviset na různých faktorech, např. na objemu emise, zůstatkové době splatnosti, zvyklostech na burze, tržní situaci. Dluhopis může být zároveň jen těžko anebo vůbec ne prodejný a musel by být v tomto případě držený až po jeho splacení.

Obchod s dluhopisy

Dluhopisy jsou obchodovatelné prostřednictvím burzy, anebo mimo burzy. Vaše banka Vám na základě Vašeho požadavku zpravidla může sdělit cenu prodeje a nákupu určitých dluhopisů. Neexistuje však žádný nárok na obchodovatelnost.

V případě dluhopisů obchodovaných také na burze mohou být ceny vytvořené na burze podstatně odlišné od mimoburzovních cen. Riziko horší ceny na burze může být zmírněné zadáním limitu v pokynu.

3. Akcie

Definice

Akcie jsou cenné papíry, s nimiž jsou spojená práva akcionáře jako společníka podílet se na řízení společnosti, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při zániku společnosti a právo hlasovat na valné hromadě. (Výjimka: přednostní akcie)

Výnos

Výnos z investování do akcií se skládá z výplat dividend a kurzovních zisků/ztrát, přičemž tyto nelze s jistotou předpovídat. Dividenda je zisk podniku vyplácený na základě rozhodnutí valné hromady. Výška dividendy je udávána v absolutní hodnotě na jednu akci, anebo jako procento nominální hodnoty. Výnos dosažený z dividendy, vztahující se na kurz akcií, se nazývá výnos dividendy. Tento bývá zpravidla podstatně nižší než dividendy uváděná jako procento z nominální hodnoty.

Podstatná část výnosů z investování do akcií vyplývá pravidelně z vývoje hodnoty/kurzu akcie (viz kurzovní riziko).

Kurzovní riziko

Akcie je cenný papír, který je ve většině případů obchodovaný na burze. Kurz je stanovený zpravidla denně podle nabídky a poptávky. Investování do akcií může vést k výrazným ztrátám.

Obecně se kurz akcie orientuje podle ekonomického vývoje podniku, jakož i podle všeobecných ekonomických a politických rámcových podmínek. Vývoj kurzu a tím také výnos z investice mohou ovlivnit rovněž iracionální faktory (nálady, názory).

Riziko bonity

Jako akcionář vlastníte účast na podniku. Zejména jeho insolventností se Vaše účast může stát bezcennou.

Riziko likvidity

V případě titulů zřídka se vyskytujících na trhu (především kótování na neregulovaných trzích, mimoburzovní obchody) může být obchodovatelnost problematická.

Rovněž při kótování jedné akcie na několika burzách může dojít k rozdílnostem v prodejnosti na rozličných mezinárodních burzách (např. kótování jedné americké akcie ve Frankfurtu).

Akciový trh

Akcie se obchodují prostřednictvím burzy, případně mimo burzu. Při obchodování prostřednictvím burzy musí být bráné na zřetel příslušné burzovní zvyklosti (obchodovatelný objem, druhy pokynů, úpravy měny atd.). Pokud je akcie kótovaná na různých burzách v odlišných měnách (např. americká akcie kótovaná na burze ve Frankfurtu v Euro), obsahuje kurzovní riziko, jakož i měnové riziko. O tomto Vás bude informovat Váš poradce.

Při koupi akcie na zahraniční burze je potřebné brát na vědomí, že zahraniční burzy si vždy účtují poplatky třetích stran, které dodatečně spadají k obvyklým bankovním poplatkům. O jejich přesné výši Vás bude informovat Váš poradce.

4. Podílové fondy

I. Tuzemské podílové fondy

Obecně

Podílové listy tuzemských investičních fondů jsou cenné papíry, které potvrzují spoluvlastnictví v podílovém fondu. Podílové fondy investují peníze majitelů podílů podle principu rozptýlení rizika. Třemi hlavními typy jsou dluhopisové fondy, akciové fondy, jakož i smíšené fondy, které investují jak do dluhopisů, tak i do akcií. Fondy mohou investovat do tuzemských a/anebo zahraničních aktiv.

Investiční spektrum tuzemských podílových fondů obsahuje vedle cenných papírů také nástroje peněžního trhu, likvidní finanční investice, derivativní investiční nástroje a podíly podílových fondů. Podílové fondy mohou investovat do tuzemských a zahraničních aktiv.

Dále se rozlišuje mezi fondy distribučními (vyplácejícími dividendy), růstovými fondy (které nevyplácejí dividendy) a střešními fondy. Na rozdíl od fondu vyplácejícího dividendy, v případě růstového fondu nejsou výnosy vyplácené, místo toho jsou tyto opětovně investované ve fondu. Střešní fondy naproti tomu investují do jiných tuzemských a/anebo zahraničních fondů. Garanční fondy jsou spojené se závazným příslibem poskytovatele garance určeného fondem, týkajícího se vyplácení dividend během určité doby platnosti, splacení kapitálu anebo vývoje hodnot.

Výnos

Výnos investičního fondu se skládá z roční výplaty (v případě, že jsou to distribuční, nikoliv růstové fondy) a vývoje hodnoty aktiv fondu. Výnos není možné stanovit předem. Vývoj hodnoty aktiv fondu je závislý na investiční politice stanovené v ustanoveních fondu, jakož i na vývoji trhu jednotlivých majetkových součástí fondu. Podle skladby fondu je proto potřebné brát na zřetel upozornění na rizika týkající se dluhopisů, akcií, jakož i opčních listů.

Kurzovní riziko/Riziko oceňování

Podíly ve fondech mohou být za normálních okolností kdykoliv vrácené za cenu zpětného odkoupení. Za mimořádných okolností může být zpětné odkoupení až do prodeje majetkových hodnot fondu a přijetí výtěžku z prodeje předběžně pozastavené. O případných nákladech, resp. o dni provedení Vašeho pokynu k nákupu anebo prodeji Vás bude informovat Váš poradce. Doba trvání fondu se řídí podle ustanovení fondu a je zpravidla neohrazená. Pověšimněte si, že oproti dluhopisům

neexistuje při podílech v podílových fondech zpravidla žádné vyplácení, a proto neexistuje ani žádný fixní kurz platný pro vyplácení. Riziko při investici do fondu závisí – jak už bylo uvedeno v části o výnosech – od investiční politiky a od vývoje na trhu. Ztrátu nelze vyloučit. Navzdory tomu, že je možné podíly za normálních okolností kdykoliv vrátit, jsou podílové fondy investičními nástroji, které mají svérázným způsobem ekonomický smysl jen v případě delšího období investování.

Fondy – stejně jako akcie - mohou být obchodované také na burzách. Kurzy, které se tvoří na příslušných burzách, se mohou odchylovat od ceny zpětného odkoupení. V tomto směru odkazujeme na upozornění o rizicích týkajících se akcií.

Daňové vlivy

Daňová úprava výnosů je odlišná v závislosti na typu fondu.

II. Zahraniční investiční fondy

Zahraniční investiční fondy podléhají zahraničním zákonným ustanovením, které se mohou od ustanovení platných na Slovensku výrazně odlišovat. Zejména pravomoci dozorčího orgánu mohou být často méně přísné než je tomu v tuzemsku (na Slovensku).

Na trhu investičních fondů existují rovněž uzavřené fondy, resp. fondy vytvořené podle akciového práva, u nichž se hodnota řídí podle nabídky a poptávky, nikoliv podle vnitřní hodnoty fondu, přibližně srovnatelné s tvorbou kurzu při akciích.

Mějte na zřeteli, že výplaty dividend a výnosy zahraničních kapitálových investičních fondů rovnající se vypláceným dividendám (např. růstový fond) – bez ohledu na jejich právní formu – podléhají jiným daňovým úpravám.

III. Exchange Traded Funds (Indexové certifikáty)

Exchange Traded Funds (ETF – indexové certifikáty) jsou podíly fondů, které se obchodují na burze jako akcie. ETF je zpravidla složený z koše cenných papírů (např. koš akcií), který reflektuje složení indexu, tj. kopíruje index v jednom cenném papíru prostřednictvím cenných papírů obsažených v indexu a jejich aktuální váhy v indexu, a proto jsou ETF často označovány jako indexové akcie.

Výnos

Výnos je závislý na vývoji podkladových aktiv nacházejících se v koši cenných papírů.

Riziko

Riziko je závislé na hodnotách koše cenných papírů, které tvoří základ cenných papírů.

5. Strukturované investiční nástroje

Pod „strukturovanými nástroji“ je potřebné chápat investiční nástroje anebo treasury řešení, jejichž výnosy a/nebo splácení kapitálu často nebývají fixované, ale závisí od určitých budoucích událostí anebo vývoje na trhu. Tyto nástroje mohou být například sestavené tak, aby investiční nástroj při dosažení předem stanovených cílových veličin mohl být emitentem vypovězený, anebo aby došlo k automatickému vypovězení investičního nástroje.

Následně budou popsány jednotlivé typy investičních nástrojů. K popisu těchto typů investičních nástrojů jsou používány obvyklé kolektivní pojmy, které ovšem nejsou na trhu jednotně používány. Na základě rozmanitých možností vazeb, kombinací a vyplácení v případě těchto investičních nástrojů se vyvinuly různé formy investičních nástrojů, jejichž zvolené označení ne vždy odráží příslušné formy jednotně. Proto je také z tohoto důvodu potřebné vždy prověřit konkrétní podmínky investičního nástroje. Váš poradce Vás bude o formách těchto investičních nástrojů ochotně informovat.

Rizika

1) Pokud je vyplácení úroků a/nebo výnosů dohodnuté, tyto mohou být závislé od budoucích událostí anebo vývoje (indexy, koše, jednotlivé akcie, určité ceny, suroviny, cenné kovy, atd.) a tím v budoucnosti částečně anebo v plném rozsahu zaniknout.

2) Splácení kapitálu může být závislé od budoucích událostí anebo vývoje (indexy, koše, jednotlivé akcie, určité ceny, suroviny, cenné kovy, atd.) a tím v budoucnosti částečně anebo v plném rozsahu zaniknout.

3) V případě vyplácení úroků a/nebo výnosů jakož i splácení kapitálu je potřebné zohlednit především úroková, měnová, podniková, odvětvová rizika a rizika země a bonity (případně chybějící nároky na vyčlenění a vyloučení), resp. daňová rizika.

4) Rizika uvedená v bodech 1) až 3) mohou bez ohledu na případné existující úrokové, výnosové anebo kapitálové záruky vést k vysokým kurzovním výkyvům (kurzovním ztrátám) v průběhu doby splatnosti, resp. mohou učinit prodej během doby splatnosti složitějším, resp. nemožným.

I. Garanční certifikáty

V případě garančních certifikátů se ke konci doby splatnosti vyplácí nominální výchozí hodnota, anebo určitá procentuální sazba nezávisle od vývoje podkladového aktiva („minimální vyplácená částka“).

Výnos

Výnos dosažitelný z vývoje hodnoty podkladového aktiva může být ohraničený nejvyšší vyplácenou částkou anebo jinými omezeními účasti na vývoji hodnoty podkladového aktiva, které jsou stanovené v podmínkách certifikátu. Investor nemá žádný nárok na dividendy a srovnatelné vyplácení podkladového aktiva.

Riziko

Hodnota certifikátu může během doby splatnosti klesnout pod dohodnutou minimální vyplácenou částku. Na konci doby splatnosti se ovšem hodnota nachází zpravidla ve výši minimální vyplácené částky. Minimální vyplácená částka je však závislá na bonitě emitenta.

II. Diskontní certifikáty

U diskontních certifikátů investor obdrží podkladové aktivum (např. odvozené akcie anebo index) se slevou na aktuální kurz (bezpečnostní polštář), na pozitivním vývoji hodnoty podkladového aktiva však participuje jen do určité horní hranice kurzu podkladového aktiva (Cap anebo referenční cena). Emitent má na konci doby splatnosti právo volby, buďto splatit certifikát za nejvyšší hodnotu (Cap), anebo poskytnout akcie, resp. – pokud je jako podkladové aktivum použít index – vyplatit částku odpovídající hodnotě indexu v hotovosti.

Výnos

Rozdíl mezi nákupním kurzem podkladového aktiva zvýhodněným o srážku, a horní hranicí kurzu určenou v Cap, představuje možný výnos.

Riziko

Jestliže cena podkladového aktiva prudce klesá, při splatnosti cenného papíru budou vyplácené akcie (ekvivalentní hodnota vyplacených akcií bude nižší než nákupní hodnota v daném okamžiku). Jelikož je možná výplata v akciích, je potřebné brát na zřetel upozornění na rizika týkající se akcií.

III. Bonusové certifikáty

Bonusové certifikáty jsou dluhopisy, u nichž je za určitých předpokladů na konci doby splatnosti k nominální hodnotě dodatečně vyplácený bonus, anebo popřípadě také lepší vývoj hodnoty

podkladového aktiva (jednotlivé akcie nebo indexy). Bonusové certifikáty mají pevně stanovenou dobu splatnosti. Podmínky certifikátu zaručují ke konci doby splatnosti pravidelné vyplácení peněžního obnosu, anebo poskytnutí podkladového aktiva. Druh a výška částky vyplacené na konci doby splatnosti závisí od vývoje hodnoty podkladového aktiva.

Pro bonusový certifikát se stanovuje startovací úroveň, bariéra nacházející se pod startovací úrovní, a bonusová úroveň nacházející se nad startovací úrovní. Pokud se podkladové aktivum dostane na bariéru, anebo pod ni, bonus odpadá a vyplácená bude částka ve výši podkladového aktiva. Jinak minimální vyplácená částka vyplyne z bonusové úrovně. Bonus se na konci doby splatnosti certifikátu vyplácí dodatečně k původně vloženému kapitálu za nominální hodnotu certifikátu.

Výnos

Investor nabude bonusovým certifikátem nárok vůči emitentovi na úhradu peněžní částky závislé od hodnoty podkladového aktiva. Výnos je závislý na vývoji odvozeného podkladového aktiva.

Riziko

Riziko je závislé na odvozeném podkladovém aktivu. V případě konkurzu vyhlášeného na emitenta neexistuje žádný nárok na vyčlenění nebo vyloučení se zřetelem na podkladové aktivum.

IV. Indexové certifikáty

Indexové certifikáty jsou dluhopisy (většinou kótované na burze) nabízející investorům možnost participovat na určitém indexu, aniž by sami vlastnili hodnoty obsažené v daném indexu. Změny v podkladovém aktivu (indexu) a v indexovém certifikátu jsou v poměru 1:1.

Výnos

Investor nabude indexovým certifikátem nárok vůči emitentovi na úhradu peněžní částky závislé na stavu odvozeného indexu. Výnos je závislý na vývoji odvozeného indexu.

Riziko

Riziko je závislé na odvozených hodnotách indexu.

V případě konkurzu emitenta neexistuje žádný nárok na vyčlenění anebo vyloučení podkladových aktiv.

V. Knock-out-certifikáty (turbo-certifikáty)

Pod označením Knock-out-certifikáty se rozumí ty certifikáty, které zaručují právo koupit, resp. prodat určité podkladové aktivum za určitý kurz, pokud podkladové aktivum v průběhu doby splatnosti nedosáhne stanovené hranice kurzu (Knock-out-hranice). Už při jednorázovém dosažení hranice končí investice předčasně a bývá zpravidla zcela ztracená. V závislosti na tendenčním kurzovním očekávaném vývoji vzhledem k příslušnému podkladovému aktivu se rozlišuje mezi Knock-out-certifikáty umístěnými na rostoucí trhy a Knock-out-certifikáty speciálně zkoncipovanými pro trhy klesající. Vedle normálních Knock-out-certifikátů jsou také Knock-out-certifikáty na páku v převážné míře emitované pod názvem „Turbo-certifikáty“ (anebo pákové certifikáty).

Páka (Turbo) způsobuje, že hodnota turbo-certifikátu procentuálně výrazněji reaguje na pohyb kurzu příslušného podkladového nástroje a roste rychleji, ale může také klesat. I nízkými vklady tak mohou být dosaženy vyšší zisky, narůstá ovšem rovněž riziko ztráty.

Výnos

Výnos může vyplynout z pozitivní diference mezi vstupní, resp. tržní cenou a cenou realizace. (Možnost koupit podkladové aktivum za nižší realizační cenu, resp. prodat za vyšší realizační cenu.)

Riziko

Jakmile je Knock-out-hranice dosaženo v průběhu doby splatnosti, propadne certifikát buď jako bezcenný, anebo bude vyplacená zjištěná zůstatková hodnota (investiční nástroj bude splatný). V případě některých emitentů stačí už dosažení Knock-out-hranice během obchodního dne (intraday), aby byl certifikát splatný. Čím blíže je aktuální kurz na burze kótovaný na podkladovém/základním kurzu, tím vyšší je pákový efekt. Zároveň však vzrůstá nebezpečí, že Knock-out-hranice bude překročena a certifikát se stane bezcenným, anebo bude vyplacená zjištěná zůstatková hodnota.

6. Nástroje peněžního trhu

Definice

K nástrojům peněžního trhu patří krátkodobé investice na finančním trhu, jako např. depozitní certifikáty (CD), pokladniční poukázky, a veškeré krátkodobé dluhopisy se splatností kapitálu přibližně

do pěti let a vázaností úroků přibližně do jednoho roku.

Součásti výnosu a rizika

Součásti výnosu a rizika nástrojů peněžního trhu většinou odpovídají součastem výnosu a rizika dluhopisů. Zvláštnosti se týkají především rizika likvidity.

Riziko likvidity

Pro nástroje finančního trhu neexistuje žádný řízený sekundární trh. Proto není možné zabezpečit možnost prodeje v jakémkoliv okamžiku.

Riziko likvidity ustupuje do úzadí, jakmile emitent garantuje splacení investovaného kapitálu v jakémkoliv okamžiku a vlastní bonitu potřebnou pro tyto účely.

Nástroje finančního trhu – jednoduché vysvětlení

Depozitní certifikáty - cenné papíry finančního trhu zpravidla se splatností 30 až 360 dní, které jsou vydávány bankami.

Pokladniční poukázky - cenné papíry finančního trhu se splatností do 1 roku.

Commercial Papers - nástroje finančního trhu, krátkodobé dluhopisy se splatností 5 až 270 dní, které jsou vydávány velkými podniky.

Krátkodobé dluhopisy - krátkodobé cenné papíry kapitálového trhu se splatností zpravidla 1 rok až 5 let.

7. Deriváty na cenné papíry (opční a termínované burzovní kontrakty)

U opčních a termínovaných obchodů stojí oproti vysokým šancím na zisk také obzvlášť vysoká rizika ztráty. My jako Vaše banka spatřujeme svoji roli v tom, abychom Vás informovali před uzavřením opčních anebo termínovaných kontraktů o rizicích s tím spojených.

Koupě opcí

Pod koupí opcí se rozumí nákup (Opening = nákup při otevírání, dlouhá pozice) nákupních opcí (Calls) anebo prodejních opcí (Puts), jimiž získáváte nárok na nákup anebo prodej určité hodnoty, resp. pokud by to mělo být vyloučeno jako je tomu u indexových opcí, nabyváte nárok na vyplacení peněžního obnosu, který je vypočítaný z pozitivní diference mezi kurzem odvozeným při nabytí opčního práva a tržním kurzem při jeho realizaci. Výkon tohoto práva je při opcích amerického typu možný v průběhu celé smluvené doby splatnosti, při opcích evropského

typu je to ke konci smluvené doby splatnosti. Za poskytnutí opčního práva zaplatíte opční cenu (prémie vypisovatele opce), přičemž hodnota Vašeho opčního práva se při změně kurzu - nekorespondujícím s Vašimi očekáváními spojenými s nákupem opce - může snížit až na úroveň úplné bezcennosti ke konci smluvené doby splatnosti. Vaše riziko ztráty spočívá proto v ceně uhrazené za opční právo.

Prodej opčních kontraktů a nákup, resp. prodej termínovaných kontraktů

Prodej Calls (nákupních opcí)

Pod prodejem Calls se rozumí prodej (Opening = prodej při otevírání, krátká pozice) nákupních opcí (Calls), čímž přeberete závazek poskytnout podkladové aktivum za pevně stanovenou cenu kdykoliv během (při nákupní opci amerického typu) anebo na konci smluvené doby splatnosti (při nákupní opci evropského typu). Za převzetí tohoto závazku obdržíte opční cenu. Při rostoucích kurzech musíte počítat s tím, že podkladové aktivum opce je nutné poskytnout za smlouvenou cenu, přičemž však tržní cena může být podstatně vyšší než smluvená cena. V této diferenci se nachází také Vaše, předem neurčené a v zásadě neohrazené, riziko ztráty. Pokud by se podkladová aktiva nenacházela ve Vašem vlastnictví (nekrytá krátká pozice), musíte je v okamžiku poskytnutí nabýt na promptním trhu a Vaše riziko ztráty nelze v tomto případě předem určit. Pokud se podkladová aktiva nachází ve Vašem vlastnictví, pak jste chráněni před ztrátou krytí a jste také schopni tyto promptně dodat. Protože tyto hodnoty musí zůstat v průběhu doby splatnosti Vašeho opčního obchodu zablockované, nemůžete jimi během tohoto období disponovat a tím se také následně prodejem chránit před klesajícími kurzy.

Prodej Puts (prodejních opcí)

V tomto případě se jedná o prodej (Opening = prodej při otevírání, krátká pozice) prodejní opce (Puts), jímž přebíráte závazek odebrat podkladové aktivum za pevně stanovenou cenu kdykoliv během (u prodejní opce amerického typu) anebo na konci smluvené doby splatnosti (při prodejní opci evropského typu). Za převzetí tohoto závazku obdržíte opční cenu. Při klesajících trzích musíte počítat s tím, že tak jak bylo dohodnuto, musíte podkladová aktiva převzít/odebrat za smlouvenou cenu, přičemž tržní cena může být podstatně nižší než-li cena smluvená. V této diferenci se nachází také Vaše předem neurčené a zásadní riziko ztráty vyplývající z realizační ceny, od které se odpočítá prémie vystavovatele opce. Okamžitý prodej

podkladových aktiv bude možný pouze se ztrátou. Pokud byste neuvažovali s okamžitým prodejem podkladových aktiv a budete si je chtít ponechat ve svém vlastnictví, musíte zohlednit náklady na potřebné finanční prostředky.

Nákup, resp. prodej termínovaných kontraktů

Pod tím rozumíme nákup, resp. prodej k určitému termínu, jímž přebíráte závazek odebrat, resp. poskytnout podkladové aktivum za pevně stanovenou cenu na konci smluvené doby splatnosti. Při stoupajících kurzech musíte počítat s tím, že podkladová aktiva musíte - tak jak bylo sjednáno - poskytnout za dohodnutou cenu, přičemž ovšem tržní cena může být podstatně vyšší než smluvená cena. Při klesajících trzích musíte počítat s tím, že tak jako bylo sjednáno, musíte základní hodnoty převzít/odebrat za smlouvenou cenu, přičemž tržní cena může být podstatně nižší než dohodnutá cena. V této diferenci se nachází také Vaše riziko ztráty. Pro případ závazku převzít hodnoty musíte mít v okamžiku splatnosti k dispozici potřebné prostředky v hotovosti v plné výši. Pokud by se podkladová aktiva nenacházela ve Vašem vlastnictví (nekrytá krátká pozice), musíte je k momentu poskytnutí nabýt na promptním trhu a Vaše riziko ztráty by v tomto případě nebylo možné předem určit. Jestliže se základní hodnoty nacházejí ve Vašem vlastnictví, jste pak chráněni před možnou ztrátou krytí a současně jste schopni okamžitě tyto hodnoty poskytnout.

Obchody s vyrovnáním v hotovosti

Pokud je při termínovaných obchodech poskytnutí anebo převzetí podkladového aktiva nemožné (např. při indexových opcích anebo indexových futures), jste povinni – pokud nebyly splněny Vaše tržová očekávání – uhradit peněžní částku (Cash Settlement), která vyplývá z difference mezi kurzem odvozeným při uzavírání opčního nebo termínovaného kontraktu a tržním kurzem při realizaci anebo splatnosti. V této diferenci se nachází Vaše riziko ztráty, které nelze předem určit a které je zásadně neohrazené, přičemž v tomto případě musíte vždy brát na zřetel také likviditu potřebnou ke krytí tohoto obchodu.

Poskytnutí zabezpečení (Margins)

Při nekrytém prodeji opcí (Opening = prodej při otevření, nekrytá krátká pozice), resp. při koupi anebo prodeji k určitému termínu (obchody s futures) je potřebné poskytnout zabezpečení formou takzvaných Margins. K poskytnutí tohoto zabezpečení jste zavázáni jak při otevření, tak i v případě potřeby (vývoj kurzu nekorespondující s Vaším očekáváním) během celé doby splatnosti

opčního, resp. termínovaného kontraktu. Jestliže byste nebyli schopni v případě nutnosti poskytnout potřebné dodatečné zabezpečení, jsme podle článku 3 bodu 2 Rámcové smlouvy k uzavírání obchodů s investičními nástroji oprávněni okamžitě zavřít otevřené pozice.

Vypořádání pozic

U obchodů s opcemi amerického druhu a s termínovanými kontrakty máte rovněž možnost vypořádat Vaše pozice i před dnem splatnosti (Closing). Nedůvěřujte však bezpodmínečně tomu, že tato možnost je k dispozici kdykoliv. Je totiž trvale výrazně závislá od poměrů na trhu a na základě složitých podmínek na trhu mohou být případné obchody realizované jen za nevýhodnou tržní cenu, takže také zde mohou vzniknout ztráty.

Ostatní rizika

Opce obsahují na jedné straně práva, na druhé straně závazky – termínované kontrakty výlučně závazky – s krátkou dobou splatnosti a definovanými termíny splatnosti, resp. dodání. Z toho a rovněž z rychlosti těchto druhů obchodů vyplývají především následující dodatečná rizika:

- Opční práva, jimiž nebylo včas disponované, se stanou splatnými a tím bezcennými.
- Pokud nebude potřebné dodatečné zabezpečení poskytnuté včas, vypořádáme Vaše pozice a případnou ztrátu pokryjeme využitím zabezpečení, které jste nám poskytli předtím.
- Jestliže budete provádět termínované obchody v cizí měně, může nepříznivý vývoj na měnovém trhu zvýšit Vaše riziko ztráty.

8. Měnové termínované obchody (měnové deriváty)

Definice

Měnový termínovaný obchod obsahuje pevný závazek koupit anebo prodat určitou sumu v cizí měně v pozdějším okamžiku anebo v průběhu časového intervalu za cenu stanovenou při uzavírání obchodu. Poskytnutí resp. přijetí protihodnoty měny se realizuje se stejnou valutou.

Výnos

Výnos (zisk/ztráta) pro spekulativního investora při měnových termínovaných obchodech vyplývá z

rozdílu cen měn během anebo na konci doby splatnosti termínovaného obchodu v souladu s podmínkami tohoto termínovaného obchodu.

Použití k zajišťovacím účelům znamená stanovení výměnného kurzu tak, že náklad jakož i výnos zabezpečeného obchodu nebude změnami výměnného kurzu, k nimž mezitím dojde, ani zvýšený, ani snížený.

Měnové riziko

Měnové riziko měnových termínovaných obchodů spočívá v případě zajišťovacích obchodů v tom, že kupující/prodávající by v průběhu anebo na konci doby splatnosti měnového termínovaného obchodu mohl cizí měnu nabýt/prodat výhodněji než-li při uzavírání obchodu. V případě nekrytých obchodů je riziko, že kupující/prodávající musí koupit/prodat i za méně výhodnou cenu. Riziko ztráty může podstatně překročit původní hodnotu kontraktu.

Riziko bonity

Riziko bonity při měnových termínovaných obchodech spočívá v nebezpečí platební neschopnosti partnera, to znamená možnou, přechodnou anebo definitivní neschopnost realizovat měnový termínovaný obchod, a tím také v nutnosti případného dražšího dodatečného krytí dluhů na trhu.

Riziko transferu

Možnosti transferu jednotlivých měn mohou být speciálně ohraničené příslušným domovským státem měny. Řádná realizace měnového termínovaného obchodu by tím byla ohrožena.

9. Měnové swapy (měnové deriváty)

Definice

Měnový swap je výměna dvou měn po určitém časovém intervalu. Úrokový rozdíl obou dotčených měn je zohledněn prostřednictvím přírážky a srážky ve zpětném výměnném kurzu. Poskytnutí, resp. přijetí protihodnoty měny se realizuje se stejnou valutou.

Výnos

Výnos (zisk/ztráta) vyplývá pro uživatele měnových swapů z pozitivního/negativního vývoje úrokového rozdílu a je možné nahospodařit ho v případě protioobchodu během doby splatnosti měnového swapu.

Riziko bonity

Riziko bonity při měnových swapech spočívá v nebezpečí platební neschopnosti partnera, to znamená možnou, přechodnou anebo definitivní neschopnost realizovat měnový swap a tím také v nutnosti případného dražšího dodatečného krytí dluhů na trhu.

Riziko transferu

Možnosti transferu jednotlivých měn mohou být speciálně ohraničené příslušným domovským státem měny. Řádná realizace měnového termínovaného obchodu by tím byla ohrožena.

10. Úrokový swap (IRS) (úrokový derivát)

Definice

Úrokový swap řídí výměnu různě definovaných úrokových závazků na fixované nominální částce mezi dvěma smluvními partnery. Zpravidla se při tom jedná o výměnu fixních plateb úroků za variabilní. Takže dochází jen k výměně plateb úroků, ovšem k žádnému toku kapitálu.

Výnos

Osoba kupující IRS (plátce fixního úroku) získá svůj výnos v případě nárůstu úrovně úroků na trhu. Osoba prodávající IRS (příjemce fixního úroku) získá svůj výnos při klesající úrovni tržních úroků.

Výnos z úrokového swapu nemůže být stanovený předem.

Úrokové riziko

Úrokové riziko vyplývá z nemožnosti poznat budoucí změny úrovně tržních úroků. Kupující/proávající úrokového swapu je vystavený riziku ztráty, jestliže úroveň tržních úroků klesá/stoupá.

Riziko bonity

Riziko bonity spočívá při IRS v nebezpečí ztráty pozitivních hodnot v hotovosti výpadkem obchodního partnera, resp. v případě potřeby v nutnosti realizace drahého dodatečného krytí na trhu.

Zvláštní podmínky pro úrokové swapy

IRS nejsou standardizované. Detaily k uskutečnění obchodu musí být předem smluvně stanovené. Jedná se o investiční nástroje šité na míru. Proto je

mimořádně důležité informovat se o přesných podmínkách, především o:

- nominální částce,
- splatnosti,
- definici úroků .

11. Forward Rate Agreements (FRA, forward na úrokovou míru), (úrokový derivát)

Definice

Forward Rate Agreement slouží k dohodnutí úrokových sazeb budoucích úrokových období. Protože obchod probíhá na mezibankovním trhu a nikoliv na burze, neexistuje žádný standard. V případě FRA tak jde - jinak než je tomu v případě blízkých příbuzných úrokových futures - o investiční nástroje, které jsou přizpůsobované podle částky, měny a úrokového období.

Výnos

Kupující/proávající forwardu na úrokovou míru si koupí/prodejem zafixoval úrokovou míru. Jestliže je referenční úroková míra v den splatnosti vyšší než dohodnutá úroková sazba (cena FRA), kupující dostane vyrovnávací platbu. Pokud je referenční úroková sazba v den splatnosti nižší než dohodnutá úroková sazba (cena FRA), prodávající obdrží vyrovnávací platbu.

Úrokové riziko

Úrokové riziko vyplývá z neznalosti budoucích změn úrovně tržních úroků. Toto riziko se v zásadě projevuje o to výrazněji, oč výrazněji stoupá/klesá tržní úroková sazba.

Riziko bonity

Riziko bonity při FRAs spočívá v nebezpečí výpadku obchodního partnera, ztráty pozitivních hodnot v hotovosti, resp. v případě potřeby v nutnosti zrealizovat dodatečné krytí dluhů na trhu za horší cenu.

Zvláštní podmínky pro FRA

FRA nejsou standardizované. Jedná se o na míru šité investiční nástroje. Proto je obzvláště důležité, informovat se o přesných podmínkách, především o:

- nominální částce,
- splatnosti,
- definici úroků.

12. Mimoburzovní (OTC) opční obchody (deriváty)

Standardní opce – Plain Vanilla Option

Nabyvatel opce získává časově ohraničené právo na koupi (Call) anebo prodej (Put) podkladového aktiva (např. cenné papíry, měny, atd.) za fixní realizační cenu, resp. (např. při úrokových opcích) nárok na vyrovnávající platbu, která se vypočítává z pozitivní diference mezi realizační a tržní cenou v okamžiku realizace. Upsáním opcí (Opening) se zavazujete splnit práva kupujícího opce. Opce mohou mít odlišné podmínky realizace:

americký typ: v průběhu celé doby splatnosti

evropský typ: na konci doby splatnosti

Exotické opce

Exotické opce jsou finanční deriváty, které jsou odvozené od standardních opcí (Plain Vanilla Options).

Zvláštní forma - Bariérová opce

K realizační ceně existuje dodatečně prahová hodnota (bariéra), při jejímž dosažení je opce aktivovaná (Knock-In Option) anebo deaktivovaná (Knock-Out Option).

Zvláštní forma - Digitální (Payout) opce

Opce s pevně stanovenou vyplácenou sumou (Payout), kterou nabyvatel opce obdrží proti zaplacení prémie, pokud kurz (úroková míra) podkladového aktiva je nižší anebo vyšší (podle opce) než prahová hodnota (bariéra).

Výnos

Vlastník opce získá výnos tím, že kurz podkladového aktiva stoupne nad realizační cenu Call, resp. klesne pod realizační cenu Put a může svoji opci realizovat anebo ji prodat (Plain Vanilla Option, aktivovaná Knock-In opce, nedeaktivovaná Knock-Out opce). V případě neaktivované Knock-In opce, resp. při deaktivované Knock-Out opci zaniká opční právo a opce se stává bezcennou.

Vlastník digitálních (Payout) opcí získá výnos tím, že v průběhu, resp. ke konci doby splatnosti bude dosažena prahová hodnota, takže Payout se dostane k vyplacení.

Všeobecná rizika

Hodnota (kurz) opcí je závislá od realizační ceny, od vývoje a volatility podkladového aktiva, od doby splatnosti, úrokového rozpětí a od situace na trhu. V nejhorším případě použité finanční prostředky (opční premie) se tak mohou snížit až k úplné bezcennosti. Pokud se kurz podkladového aktiva nebude vyvíjet tak, jak to prodávající opce očekával, může být vyplývající potenciál ztráty teoreticky neomezený (Plain Vanilla Option, bariérová opce), resp. může být ve výši dohodnutého Payout (digitální opce).

Berte v úvahu, že opce, které nebudou expirované načas v den expirace, budou považované za bezcenné. Důležité upozornění: banka nebude expirovat Vaši opci bez Vaší výslovné instrukce.

Zvláštní rizika při mimoburzovních opčních obchodech

Mimoburzovní opce nejsou zpravidla standardizované. Většinou jde o nástroje šité na míru. Proto je obzvláště důležité informovat se o přesných detailech (způsob realizace, realizace a propadnutí).

Riziko bonity při koupi mimoburzovních opcí spočívá v nebezpečí ztráty už uhrazené prémie v důsledku nedodržení závazku protistrany a tím nepřímo způsobuje zdražení transakcí nutných k dodatečnému krytí.

Protože mimoburzovní opční obchody jsou poskytované klientovi přesně podle jeho požadavků, obvykle nejsou obchodované na organizovaném trhu. Důsledkem toho nemůže být obchodovatelnost takovéto opce garantovaná v jakékoliv době.

13. Měnové opční obchody (měnové deriváty)

Definice

Kupující měnové opce nabývá právo, ovšem nikoliv povinnost, určitou částku měny koupit, resp. prodat za předem stanovený kurz a v předem stanoveném okamžiku, resp. období. Prodávající opce poskytuje příslušné právo. Kupující zaplatí prodávajícímu za toto právo opce premii. Existují následující druhy opcí:

- S koupí opce na bázi Call nabývá kupující právo v určitém termínu anebo před určitým termínem (den dodání) koupit definovanou částku určité měny za stanovenou dodací cenu (základní cena anebo realizační cena).
- S prodejem opce na bázi Call se prodávající zavazuje, že na přání kupujícího opce

dodá/prodá definovanou částku určité měny za základní cenu k určitému termínu, resp. před určitým termínem.

- S koupí opce na bázi Put nabývá kupující právo prodat definovanou částku určité měny za základní cenu, resp. prodat ji před určitým termínem.
- S prodejem opce na bázi Put se prodávající zavazuje, že na přání kupujícího opce koupí definovanou částku určité měny za základní cenu, resp. že koupí před určitým termínem.

Výnos

Kupující call opce bude mít zisk, jestliže tržní cena měny (po odpočítání prémie) bude vyšší než dohodnutá realizační cena. Kupující má pak možnost koupit cizí měnu za realizační cenu a okamžitě ji pak prodat za cenu tržní.

Prodávající opce Call obdrží za prodej opce prémii.

V tomto smyslu to platí také pro opce Put v případě protichůdného vývoje měn.

Rizika při koupi opce

Riziko totální ztráty prémie

Riziko při koupi měnových opcí spočívá v totální ztrátě prémie, která musí být zaplacená nezávisle od toho, zda se opce v budoucnu využije.

Riziko bonity

Riziko bonity při koupi měnových opcí spočívá v nebezpečí, že následkem výpadku obchodního partnera může dojít ke ztrátě už zaplacené prémie a tím nepřímo k nutnosti realizace drahého dodatečného krytí na trhu.

Měnové riziko

Riziko měnových opcí spočívá v tom, že se parita měny do vypršení opce nevyvine takovým způsobem, na jakém jste založili Vaše rozhodnutí o koupi. V extrémním případě to může vést k totální ztrátě prémie.

Rizika při prodeji opce

Měnové riziko

Riziko při prodeji opcí spočívá v tom, že se kurz cizí měny do vypršení opce nevyvine takovým způsobem, na jakém prodávající založil své rozhodnutí. Z toho resultující potenciál ztráty pro prodávané opce není ohraničený.

Prémie měnové opce závisí od následujících faktorů:

- volatility kurzu měny, na které se obchod zakládá (měrné číslo pro rozpětí kurzovní hodnoty),
- od zvolené realizační ceny,
- platnosti opce,
- aktuálního měnového kurzu,
- úroků obou měn,
- likvidity.

Riziko převodu

Možnosti převodu jednotlivých měn mohou být zvláště ohraničené příslušným domovským státem měny. Řádná realizace obchodu by tím byla ohrožená.

Riziko likvidity

Pro měnové opce jako investiční nástroje šité na míru neexistuje obvykle regulovaný sekundární trh. Proto nelze zajistit jejich prodejnost kdykoliv.

Zvláštní podmínky pro měnové opce

Měnové opce nejsou standardizované. Je proto zvláště důležité informovat se o přesných detailech, především o:

způsobu realizace: Právo opce lze vykonávat průběžně (americká opce) anebo pouze v den realizace (evropská opce).

zániku: Kdy právo končí. Mějte na zřeteli, že banka Vaše právo opce bez Vašeho výslovného pokynu nevykoná.

14. Úrokové opce (úrokový derivát)

Definice

Úrokové opce představují dohodu o horní a dolní hranici úroků anebo opci na obchody výměny úroků. Slouží buď

- a) pro účely zabezpečení anebo
- b) pro zvýšení lukrativnosti výnosů na spekulativním základě.

Rozlišujeme mezi Calls a Puts. Rozšířené speciální formy jsou: Caps, Floors anebo Swaptions atd.

Kupující Capu si zabezpečuje maximální úrokovou hranici fixovanou realizační cenou pro budoucí

příjem financí. V případě spekulací se hodnota Capu zvyšuje při stoupajících úrocích.

Prodej Capu lze použít jen jako spekulativní nástroj, přičemž prodávající obdrží prémii a zaváže se provést vyrovnávací platby.

Při Floors si kupující zabezpečuje minimální úrok pro budoucí investici. V případě spekulací se hodnota Flooru zvyšuje při klesajících úrocích.

ad a) pro účely zabezpečení

Podle zvolené referenční splatnosti se aktuální troj-anebo šestiměsíční tržní úrok porovnává se zabezpečeným Strike. Pokud by byla tržní cena vyšší než realizační cena, uskuteční se vyrovnávací platba majiteli Capu.

ad b) pro zvýšení lukrativnosti výnosů na spekulativním základě

Hodnota Capu se zvyšuje se stoupajícími úroky, přičemž jsou v tomto případě určující úroky Forwardu (dnes obchodované budoucí úrokové sazby) a nikoliv aktuální úrokové sazby.

To platí rovněž pro nákup/prodej Flooru. Zde si kupující zabezpečuje spodní hranici úroku, zatímco prodávající drží spekulativní pozici.

Swaption je opce na Interest Rate Swap (IRS = dohoda o výměně úrokových plateb). V zásadě se rozlišuje mezi Payers-Swaption (= fixní plátce) a Receivers-Swaption (příjemce fixní strany při IRS). Obě formy opce lze prodávat i kupovat.

Dále rozlišujeme dva druhy plnění s rozdílnými profily rizika:

Swaption se Swap Settlementem

Kupující vstupuje využitím Swaption do Swapu.

- S koupí Payers-Swaption nabývá kupující právo splácet na základě fixních úrokových sazeb, jejichž výše je dohodnutá v realizační ceně při dohodnutém nominálním objemu a datu a bude dostávat platby na základě variabilních úrokových sazeb.
- S prodejem Payers-Swaption se prodávající zavazuje splácet na základě variabilních úrokových sazeb a bude dostávat platby na základě fixních úrokových sazeb, jejichž výška je dohodnutá v realizační ceně při dohodnutém nominálním objemu a datu.
- S koupí Receivers-Swaption nabývá kupující právo dostávat platby na základě fixních úrokových sazeb, jejichž výška je dohodnutá v realizační ceně při dohodnutém nominálním objemu a datu a bude splácet platby na základě variabilních úrokových sazeb.
- S prodejem Receivers-Swaption se prodávající zavazuje splácet na základě fixních úrokových

sazeb, jejichž výška je dohodnutá v realizační ceně při dohodnutém nominálním objemu a datu a bude dostávat platby na základě variabilních úrokových sazeb.

Swaption s Cash Settlementem

Při využití Swaption obdrží kupující rozdíl současných hodnot Swapů s úrokovou sazbou Swaption, resp. s aktuální tržní úrokovou sazbou.

Výnos

Majitel úrokových opcí získá výnos tím, že úroveň tržních úroků se v den realizace nachází nad cenou Strike Capu pod cenou Flooru. Při Swaptions se výnos dostaví v tom případě, kdy se úroveň tržních úroků v den realizace při Payers-Swaptions nachází nad dohodnutou realizační cenou, resp. při Receivers-Swaptions pod dohodnutou realizační cenou. Obdržená opční premie zůstává u prodávajícího, nezávisle na tom, zda se opce vykoná nebo ne.

Úrokové riziko

Úrokové riziko vyplývá z možnosti budoucích změn úrovně tržních úroků. Kupující/proávající úrokové opce je vystavený úrokovému riziku ve formě kurzovní ztráty, pokud úroveň tržních úroků stoupá/klesá. Toto riziko se v zásadě projevuje o to silněji, čím výrazněji tržní úroková sazba stoupá/klesá. Z toho resultující potenciál ztráty pro prodávajícího není ohraničený.

Prémie úrokové opce závisí od následujících faktorů:

- volatilita úroků (úrokové rozpětí),
- zvolená realizační cena,
- splatnost opce,
- úroveň trhových úroků,
- aktuální náklady na financování,
- likvidita.

Tyto faktory mohou způsobit, že – i když se Vaše očekávání vzhledem k vývoji úroků opce naplnila – cena opce zůstane stejná anebo klesne.

Riziko bonity

Riziko bonity při koupi úrokových opcí spočívá v nebezpečí, že na základě výpadku obchodního partnera dojde ke ztrátě pozitivního hotovostního krytí, resp. v případě nutnosti bude potřebné na trhu realizovat dodatečné krytí za horší cenu.

Riziko totální ztráty při koupi

Riziko při koupi úrokových opcí spočívá v totální ztrátě prémie, která musí být zaplacená nezávisle od toho, zda se opce v budoucnu využije nebo ne.

Zvláštní podmínky pro úrokové opce

Úrokové opce nejsou standardizované. Jde o investiční nástroje šité na míru. Je proto velmi důležité informovat se o přesných detailech, především o:

způsobu realizace: Lze právo opce vykonávat průběžně (americká opce) anebo pouze v den realizace (evropská opce)

splacení: Dodání podkladového aktiva anebo vyrovnání v hotovosti.

expirace: Kdy právo končí. Mějte na paměti, že banka Vaše právo opce bez Vašeho výslovného pokynu nevykoná.

15. Cross Currency Swap (CCS) (úrokový derivát)

Definice

Cross Currency Swap upravuje výměnu různě definovaných úrokových závazků, jakož i různých měn za fixní nominální hodnotu mezi dvěma smluvními partnery. Zpravidla se tu jedná o výměnu fixních plateb úroků ve dvou různých měnách. Obě platby úroků lze samozřejmě realizovat také ve formě variabilních úrokových závazků. Toky plateb se uskutečňují v různých měnách na základě stejné částky kapitálu, která je fixovaná příslušným aktuálním kurzem v den uzavření obchodu.

Vedle výměny úrokových závazků, resp. úrokových pohledávek se na začátku (Initial Exchange), jakož i na konci splatnosti (Final Exchange) uskutečňuje rovněž výměna kapitálu. V souladu s potřebami jednotlivých obchodních partnerů se Initial Exchange může vynechat.

Výnos

Výnos z CCS nelze stanovit předem.

V případě pozitivního vývoje výměnného kurzu a úrokového rozdílu je možné při předčasném ukončení CCS dosáhnout výnosu. Pokud by se CCS uzavřel za účelem vylepšení úrokového rozdílu, výnos může být realizován v souvislosti s nižším úročením vedlejší měny. Tento výnos však může být limitovaný možnými měnovými ztrátami. Pokud by se poměr měn vyvíjel pozitivně, může se výnos ještě více zvyšovat.

Úrokové riziko

Úrokové riziko vyplývá z nejistoty vzhledem k budoucí změně úrovně tržního úroku. Kupující/prodávající CCS je vystavený riziku ztráty, jestliže úroveň tržního úroku klesá/stoupá.

Měnové riziko

Měnové riziko vyplývá z nejistoty vzhledem k budoucí změně příslušných kurzovních poměrů involvovaných měn. Obzvláště důležité je, že při CCS s Final Exchange existuje měnové riziko nejen v případě výpadku smluvního partnera, ale v průběhu celé doby splatnosti.

Riziko bonity

Riziko bonity při nákupu/prodeji CCS spočívá v nebezpečí, že na základě výpadku obchodního partnera bude potřebné na trhu realizovat dodatečné krytí.

Zvláštní podmínky pro CCS

CCS nejsou standardizované. Jedná se o investiční nástroje šité na míru. Je proto velmi důležité informovat se o přesných podmínkách, především o:

- nominální částce,
- platnosti,
- definici úroků,
- definici měny,
- definici kurzu,
- Initial Exchange ano či ne.

16. Termínované obchody s komoditami (komoditní derivát)

Termínované obchody s komoditami jsou speciální kontrakty zahrnující práva anebo povinnosti koupit anebo prodat určité komodity za předem stanovenou cenu a v předem stanovené době anebo v průběhu určitého časového období. Termínované obchody s komoditami existují kromě jiného při níže uvedených několika nástrojích.

Principiálně k jednotlivým nástrojům

Commodity Swapy:

Commodity Swap je dohoda o výměně celé řady fixních plateb za zboží („fixní částka“) za variabilní platby za zboží („tržní cena“), přičemž dochází pouze k vyrovnání v hotovosti („částka vyrovnání“).

Kupující Commodity Swapu nabývá nárok na vyplacení částky vyrovnání, pokud je tržní cena

vyšší než fixní částka. Naproti tomu je kupující Commodity Swapu povinný zaplatit částku vyrovnání, jestliže tržní cena je nižší než fixní částka.

Prodávající Commodity Swapu nabývá nárok na vyplacení částky vyrovnání, pokud je tržní cena nižší než fixní částka. Naproti tomu je prodávající Commodity Swapu povinný zaplatit částku vyrovnání, pokud je tržní cena vyšší než fixní částka.

Oba toky plateb (fixní/variabilní) se uskutečňují ve stejné měně a na bázi stejné nominální částky. Zatímco fixní strana Swapu má charakter Benchmark, vztahuje se variabilní strana na obchodní cenu kótovanou k příslušnému dni fixingu na burze anebo na obchodní cenu příslušné komodity publikovanou na termínovém komoditním trhu anebo na index ceny zboží.

Commodity opce s vyrovnáním v hotovosti:

Kupující Commodity Put opce platí prémii za právo obdržet finanční rozdíl mezi realizační cenou a tržní cenou ve vztahu k nominální hodnotě, pokud tržní cena je nižší než fixní částka.

Kupující Commodity Call opce platí prémii za právo obdržet finanční rozdíl mezi realizační cenou a tržní cenou, pokud je tržní cena vyšší než fixní částka.

Rizika – detaily k různým nástrojům

Riziko při Commodity Swapech a Commodity opcích s vyrovnáním v hotovosti:

Jestliže se nesplní očekávání, musí být uhrazený rozdíl, vycházející z kurzu použitého při uzavření obchodu a aktuálního tržního kurzu při splatnosti obchodu. Tento rozdíl představuje ztrátu. Maximální výšku ztráty nelze určit předem. Může překračovat případné poskytnuté zabezpečení.

Riziko při zakoupených Commodity opcích – ztráta hodnoty

Změna kurzu podkladového aktiva (např. suroviny), která je jako předmět smlouvy základem opce, může snížit hodnotu opce. Ke snížení hodnoty dochází v případě kupní opce (Call) při kurzovních ztrátách, v případě prodejní opce (Put) při kurzovních ziscích předmětu smlouvy, který je základem opce.

Ke snížení hodnoty opcí může ovšem dojít i v případě, že se cena podkladového aktiva nezmění, protože hodnota opce je závislá také od dalších faktorů tvorby cen (např. splatnost anebo časté a intenzivní kolísání cen základní hodnoty).

Vaše riziko při prodaných Commodity opcích – pákový efekt

Riziko při prodeji Commodity opcí spočívá v tom, že cena podkladového aktiva až do vypršení opce se nevyvíjí tím způsobem, na jakém prodávající zakládal své rozhodnutí. Z toho rezultující potenciál ztráty pro prodané opce není ohraničený.

Rizika při termínovaných obchodech s komoditami

Výkyvy cen

Výška platební povinnosti z termínovaných obchodů s komoditami se vypočítává z cen na určitém termínovém komoditním trhu.

Termínové komoditní trhy mohou být závislé od silných výkyvů cen. Mnohé faktory, které souvisí s nabídkou a poptávkou zboží, mohou mít vliv na jeho cenu. Není jednoduché předpovídat anebo předvídat tyto faktory ovlivňující tvorbu cen. Nepředvídatelné události, jako např. přírodní katastrofy, nemoci, epidemie, jakož i nařízení vysokých míst mohou mít stejně závažný vliv na cenu, jako nevypočitatelné vývoje, např. vlivy počasí, výkyvy úrody, anebo rizika spojená s dodávkou, skladováním či transportem.

Měnové riziko

Ceny zboží jsou často udávány v zahraniční měně. Pokud vstupujete do obchodu s komoditami, u nichž Váš závazek anebo Vámi požadované protiplnění zní na zahraniční měnu anebo účetní jednotku, anebo u nichž se hodnota předmětu smlouvy řídí podle nich, jste navíc vystaveni riziku měnového trhu.

Vyrovnání / likvidita

Termínovaných komoditních trhů je obecně méně než termínovaných finančních trhů, proto také mohou být méně likvidní. Může se stát, že termínovanou pozici komodity ve Vámi požadovaném okamžiku Vám nebude umožněno na základě nedostatečné likvidity trhu zcela nebo částečně vyrovnat. Dále také může být rozpětí (Spread) mezi nabídkami na koupi a prodej (Bid a Ask) v jednom kontraktu relativně velké. Zrušení pozic může být kromě toho za určitých podmínek na trhu složité až nemožné. Většina termínových komoditních burz je například oprávněná stanovovat meze pro výkyvy cen, které pro určité časové období nepřipouští nabídky ke koupi anebo prodeji mimo určitého limitu. Tímto může být zrušení jednotlivých pozic omezené anebo zcela zamezené.

Limit- /Stop-Order

Limit-Order anebo Stop Loss-Order jsou pokyny, které slouží k tomu, aby ohraničili ztráty z obchodů v případě určitých pohybů na trhu. I když jsou

takovéto možnosti ohraničení rizika přípustné na většině termínových komoditních burz, Limit-Order anebo Stop Loss-Order u komodit OTC zpravidla nebývají dohodnuté.

Termínované a promptní obchody

Důležité je především porozumět rozdílu mezi cenami termínovaných kontraktů a promptních obchodů. I když tržní síly mohou rozdíly mezi cenami termínovaných kontraktů a cenami promptních obchodů (Spot) při dané komoditě vyrovnat do takové míry, že cenový rozdíl může být v den dodání nulový, může řada tržních faktorů – včetně nabídky a poptávky – způsobit, že ještě stále budou existovat rozdíly mezi cenami termínovaných kontraktů a cenami promptních obchodů (Spot) u dané komodity.

Stanovení tržní ceny

Tržní ceny se buď kótuji na termínových komoditních burzách anebo se publikují způsobem obvyklým na trhu. Následkem výpadků systémů, poruch systémů na burze anebo z jiných důvodů se může stát, že pro dohodnutý den fixace tržní ceny nelze zjistit. Pokud není dohodnutá žádná úprava náhradního stanovení tržní ceny, je místo provádějící výpočet zpravidla oprávněné stanovit tržní cenu přibližným odhadem.

17. Další informace

Zabezpečení (margin)

Klient musí mít složenou záruku k vybraným typům investičních nástrojů (uvedených v kapitolách 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16) ve výši určitého procenta z objemu příslušného obchodu, která bude určena „bankou“ před dohodnutím obchodu, podle celkového objemu obchodu v SKK v závislosti od doby splatnosti obchodu a míry pohybu ceny investičního nástroje v SKK nebo jiné měně, kterou určí banka, a to v jedné z následujících forem anebo jejich kombinací:

Složení kolaterálu vinkulovaného na účtu, případně limitu, který klientovi určí banka, anebo jiné hodnoty akceptované „bankou“ (např. blokace peněžních prostředků na běžném účtu pro účely zahraničního platebního styku, apod.).

Další finanční závazky

V případě obchodů s investičními nástroji klient může v důsledku obchodů převzít kromě nákladů na nabytí takovýchto investičních nástrojů rovněž další finanční i jiné závazky včetně případných podmíněných závazků.

Pákový efekt (leverage)

U termínovaných obchodů je možné využívat také pákový efekt. Derivátové obchody umožňují při složení kolaterálu anebo poskytnutí limitu klientovi obchodovat s mnohanásobně vyšším objemem peněz než-li je výška kolaterálu nebo limitu. Stejně jak může klient prostřednictvím pákového efektu znásobit svůj zisk, existuje i riziko, že pákový efekt znásobuje také ztráty, jestliže se obchod vyvíjí v neprospěch klienta. V případě výkyvů o procento vyšší než je kolaterál anebo limit klient může přijít o celou investici.

Vzájemné působení rizik

Investiční nástroje mohou vznikat také kombinováním investičních nástrojů, čím pak může docházet ke zvyšování rizika. V případě nabídky takových investičních nástrojů, pokud by rizika spojená s tímto investičním nástrojem, který se skládá ze dvou nebo několika investičních nástrojů anebo služeb, mohly být vyšší než rizika spojená pouze s některým z těchto investičních nástrojů anebo službou, klient bude o tom informovaný.

Veřejná nabídka na investiční nástroj

V případě, že investiční nástroj bude v době poskytování informací bankou předmětem veřejné nabídky a bude v souvislosti s nabídkou zveřejněn prospekt v souladu se zákonem, banka splní povinnost informace uvedením skutečnosti, kde je prospekt veřejně dostupný.

Záruka anebo závazek třetí strany

V případě, že banka bude nabízet investiční nástroj, jehož součástí je záruka třetí osoby anebo jiný závazek třetí osoby uspokojit pohledávku věřitele, pokud ji neuspokojí sám dlužník anebo jestliže bude splněná jiná předem určená podmínka, klient obdrží informace o této záruce anebo jiném závazku třetí osoby a údaje o ručiteli a záruce anebo o zavazující se třetí osobě a závazku třetí osoby potřebné k tomu, aby mohl neprofesionální klient adekvátně ohodnotit tuto záruku anebo tento závazek třetí osoby.

Informace

Protože investiční nástroje podléhají trhovým a jiným změnám, další informace o popisu investičních nástrojů a rizik s nimi spojených budou průběžně uveřejňované na internetové stránce banky.

Výběr převodních míst určených pro provádění klientských pokynů za splnění nejlepších podmínek je popsán v Pravidel provádění pokynů klientu za nejlepších podmínek.